

„Масивни мостове“¹. В главата „Масивни мостове“² той бегло споменава, че майстор Никола Фичев е построил Беленския мост, каменният мост на р. Росица и Ловчанския мост.

Звезделин Цонев³ в монографията си за Горна Оряховица отбелязва, че църквата „Св. Николай“ в Г. Оряховица е построена от прочутия майстор Н. Фичев; споменати са накратко по-големите строежи на майстора. Обнародвана е фотоснимка (фиг. 15) на съборената при земетресението (1913 г.) църква.

Църквата „Св. Богородица“ в Килифарския манастир според Ив. Загорски⁴ е построена от търновския майстор Н. Фичев (1838—1842). Съобщават се имената на майсторите, извършили дървената украса, и на иконописеца. Авторът споменава, че майстор Петко Христов от с. Дебелец през 1858 г. построил църквата в Присовския манастир. Той заедно с майстор Гани Стайков от същото село са вероятно от школата на Никола Фичев (б. м.).

Н. Станев⁵ бележи, че Никола Фичев заедно с други майстори започнал в 1841 г. да зида църквата в Килифарския манастир, че я завършил през 1842 г., но не спазил турската заповед и удължил сградата. Авторът прави описание на църквата с размерите ѝ.

Павел Делирадев⁶ отбелязва, че майстор Н. Фичев „приобшил под един покрив четири църкви“ в Килифарския манастир — новата „Св. Богородица“, по-старата „Св. Димитър“ и параклисите „Св. Теодосий“ и „Св. Иван Рилски“. Авторът в същата публикация дава бележки за живота и творчеството на майстор Недялко Юрданов (1835—1930) от с. Килифарево, който помагал като пръв помощник на Никола Фичев при строежа на Беленския мост.

Посочените от проф. Т. Златев (вж. № 7),

¹ Поппетров, Пейчо. Нашите пътища. Кратък преглед на развитието на пътищата в България. София, 1939, с. 22

² Поппетров, Пейчо. Масивни мостове. София, фонд „Научни цели“ при Държ. политехника, 1946 — записки № 15, с. 18

³ Цонев, Звезделин. История на град Горна Оряховица и околностите му: Лясковец и Арбаиаси. В. Търново, 1932, с. 71, 1 снимка

⁴ Загорски, Ив. Манастирите във Велико-търновската епархия. Историко-стопански бележки с предговор от търн. митрополит Софроний. София, 1947, с. 41 и 72

⁵ Станев, Никола. История на Търновската подбалканска котловина. Селата Присово, Пчелище, Церова кория, Къпиново, Миндя, Марийно, Плаково, Германите, Килифарево и Дебелец. В. Търново, 1942. с. 305 и 306

⁶ Делирадев, Павел. Пътувания из България. Кн. 4. София, Хр. Г. Данов, 1946, с. 33—34 и 49

Ив. Загорски и П. Делирадев ученици и помощници на Никола Фичев, явно е, образуват цяла школа, която има голям дял в изграждане на възрожденската архитектура.

Особено важен факт, който никой от другите автори не е отбелязал, е участието на Никола Фичев във Велчовата завера, Павел Делирадев¹ изброява „душата на съзаклятието“ — Велчо Джамджията от Търново, х. Йордан Брадата от Елена майстор Димитър от София, отец Серги от Плаковския манастир, Иванки Врачалията, Георги Арбанасчето, майстор Никола Фичев от Дряново, Георги Станчев от Трявна и др. Това сведение ще ни доведе до извода, ако действително се докаже и потвърди и от други източници, че Н. Фичев е имал ясно определено отношение и становище към революционното движение и е взел дейно участие в него.

Н. Ганев² споменава за каменния мост на р. Росица — гр. Севлиево, че е бил започнат през 1857 г. и завършен вероятно на следващата година. Направен бил от прочутия по онова време дряновски майстор Никола Фичев. Авторът отбелязва също, че мостът е издържал напора на голямото наводнение на 16 юни 1859 година.

Йордан П. Георгиев³ отбелязва, че църквата „Св. Никола“ в гр. Дряново е била издигната още през 1834 г., но окончателно била довършена през 1851 г., което се вижда от надписа на един стълб в олтара ѝ.

Т. Николов⁴ твърди, че иконостасът на голямата църква „Преображение Господне“ в Преображенския манастир е изработен от дядо Колю Фичето, а позлатен от поп Генко от гр. Трявна. В същата книга е обнародван целият текст на надписа над вратата на църквата „Св. Троица“ в едноименния манастир край гр. Търново, където се казва: „..... обнови се основание в лѣто Христово 1847 априля: 9 день масторъ Никола Јовановичъ отъ село Дряново“ (с. 113).

В друга своя публикация Т. Николов⁵ споменава за всичките построени от майстор Н. Фичев църкви в гр. Търново и конака

¹ Делирадев, Павел. Плаковският манастир и неговата „завяра“ — Българска реч, 1935, кн. 8—9, с. 260

² Ганев, Н. Страници от историята на града Севлиево, ч. I, Търново, 1925, с. 9

³ Георгиев, Й. П. Град Дряново и манастирът му „Св. Архангел“. Периодическо списание на бълг. книж. д-во. София, 1906, кн. 67, сvezka 9—10, с. 734

⁴ Цончев, Дим. и Т. Николов. Водач за старините в гр. В. Търново и околността... В. Търново, 1933, с. 74, 114

⁵ Николов, Т[одор]. Град В. Търново. Сборник Климент Търновски. София, 1927, с. 290 и 291